

ACANTHOCEPHALA W BIOCENOZIE JEZIORA DRUŻNO

Autorka opracowała materiał *Acanthocephala* zebrany przez kilka osób w czasie badań zespołowych nad parazytofauną jeziora Drużno w latach 1950, 1951, 1953.

Na obecność *Acanthocephala* zbadano 21 gat. ryb poławianych w jeziorze, 3 gat. pospolitych płazów i przedstawicieli 40 gat. ptaków wodnych. Postacie larwalne *Acanthocephala* zebrano z 1 gat. *Isopoda-Asellus aquaticus*. Zanalizowano skład gatunkowy fauny kolcogłowów jeziora wyróżniając gatunki: a) dominujące, b) rzadziej spotykane, ale zamykające swój cykl rozwojowy w obrębie badanego zbiornika, c) obce dla biocenozy Drużna pochodzące z innych zbiorników. Do grupy a) należą: u ryb — *Acanthocephalus lucii* Müll., u płazów — *Acanthocephalus ranae* Schrank, u ptaków — *Filicollis anatis* Schrank. Grupę b) reprezentują pasożyty ryb: *Acanthocephalus anquillae* Müll. i *Neorhynchus rutili* Müll. Elementami obcymi w biocenozy Drużna są: u ryb — *Corynosoma strumosum* Rud. jako element bałtycki oraz *Polymorphus minutus* Goetze związany z obecnością nie występujących na Drużnie *Gammaridae* i zawleczony przez ptaki z innych zbiorników.

Ostatecznych żywicieli dla gatunków dominujących uszeregowano wg stopnia zarażenia przez *Acanthocephala* wyróżniając żywicieli dominujących, drugorzędnych i rezerwowych. Za pierwszego dominującego żywiciela uważa autorka ten gatunek, u którego stwierdzono najwyższą intensywność, ekstensywność i średnią zarażenia. Żywiciele o mniejszych wskaźnikach zajmują kolejno drugie, trzecie itd. miejsca.

Żywicielami dominującymi są: wśród ryb: *Perca fluviatilis* L., *Acerina cernua* L., *Esox lucius* L., wśród płazów: *Rana esculenta* L., wśród ptaków: *Anas platyrhynchos* L., *Fulica atra* L.

Żywicielami o drugorzędnym znaczeniu okazały się ryby: *Anguilla anguilla* L., *Abramis brama* L.; płazy: *Rana temporaria* L., *R. terrestris* Andr.; ptaki: *Nyroca nyroca* L., *N. ferina* L., *N. fuligula* L., *Querquedula querquedula* L., *Gallinula chloropus* L., *Porzana parva* Scop.

Żywicielami rezerwowymi, u których robaki nie osiągają dojrzałości płciowej, są dla *Filicollis anatis*: *Philomachus pugnax* L. i *Tringa glareola* L.

Stwierdzono, że jedynym żywicielem pierwszym dla dominujących gatunków *Acanthocephala* jest na Drużnie *Asellus aquaticus*. W żywicielu pierwszym pasożyty występują b. nielicznie (przeciętnie 1,1% zarażonych *Asellus aquaticus*) dopiero w żywicielach ostatecznych obserwuje się

znaczne ich zagęszczenie (wzrasta wybitnie procent i intensywność zarażenia). O intensywności zarażenia żywicieli ostatecznych decyduje, zdaniem autorki to, jaki odsetek ich pokarmu stanowi *Asellus*, a z drugiej strony działać tu mogą jakieś mechanizmy immunizacyjne. Przypuszcza się, że długość życia osobniczego u charakterystycznych dla badanej biocenozy gatunków *Acanthocephala* nie przekracza roku, na co wskazują zauważone zmiany sezonowe w zarażeniu.

Autorka zanalizowała strukturę płciową populacji trzech gatunków *Acanthocephala* pospolitych w biocenozie stwierdzając, że stosunek ilościowy płci u *Acanthocephala* przesunięty jest na stronę samic i wynosi 1,5 : 1 a nie, jak podawano dotychczas w literaturze 1 : 1.

ACANTHOCEPHALA В БИОЦЕНОЗЕ ОЗЕРА ДРУЖНО

Резюме

На основании данных двухлетних исследований паразитофауны озера Дружно выделены виды *Acanthocephala*: 1) доминирующие в биоценозе озера, 2) реже встречающиеся и 3) чуждые ему, происходящие из других биоценозов. Проведена также типизация доминирующих и второстепенных хозяев. Замечены сезонные изменения наличия *Acanthocephala*. Исследовано половую структуру популяции *Acanthocephalus lucii* Müll., *Acanthocephalus ranae* Schrank и *Filicollis anatis* Schrank, выявляя, что числовое соотношение самок к самцам равняется 1,5 : 1, а не 1 : 1, как утверждалось до сих пор в литературе.

ACANTHOCEPHALA IN THE BIOCOENOSIS OF DRUŽNO LAKE

Summary

Two years' research on the parasitofauna of Družno Lake made it possible to distinguish the following species of *Acanthocephala*: (1) those dominating in the biocoenosis of the lake, (2) those occurring more seldom, (3) foreign ones coming from other biocoenoses. Hosts, too, dominant and secondary, were established. Seasonal changes in the occurrence of *Acanthocephala* were observed. The sexual structure of the populations of *Acanthocephalus lucii* Müll., *Acanthocephalus ranae* Schrank and *Filicollis anatis* Schrank were examined and it was found that the general numerical relation of males to females was 1,5 : 1 and not 1 : 1, as literature has claimed.